

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz cytowanej literatury	XIX
Wykaz cytowanych aktów normatywnych	XXXIII
Wykaz cytowanych orzeczeń	XLI
Wykaz innych cytowanych dokumentów źródłowych	XLIII
Wprowadzenie	1
Rozdział I. Ochrona środowiska jako przesłanka rozwoju cywilizacyjnego	11
1. Korzystanie ze środowiska jako problem ekonomiczny i prawny	11
1.1. Geneza regulacji prawnej w zakresie korzystania ze środowiska i jego ochrony	11
1.2. Korzystanie ze środowiska w ujęciu ekonomicznym i prawnym	13
1.2.1. Koncepcja dóbr wolnych i dóbr wspólnych w ekonomii	13
1.2.2. Korzystanie z rzeczy wspólnych (<i>res omnium communes</i>) w aspekcie prawnym	14
1.2.2.1. Wprowadzenie	14
1.2.2.2. Rzeczy wspólne wszystkim jako przedmiot praw cywilnych	16
1.2.2.3. Rzeczy publiczne w prawie administracyjnym	19
1.2.2.4. Rzeczy publiczne w prawie wodnym	23
1.3. Rodzaje korzystania ze środowiska	25
1.3.1. Korzystanie ze środowiska w ustawie – Prawo wodne	25
1.3.2. Korzystanie ze środowiska w ustawie – Prawo ochrony środowiska	26
2. Skutki oddziaływania na środowisko w aspekcie ekonomicznym i prawnym	28
2.1. Koszty zewnętrzne w ekonomii	28
2.2. Wymiar prawny skutków oddziaływania na środowisko	31

2.2.1. Szkoda środowiskowa (ekologiczna)	31
2.2.2. Inne negatywne oddziaływania na środowisko	38
3. Kompensowanie skutków oddziaływania na środowisko w ujęciu prawnym	40
3.1. Zasada zrównoważonego rozwoju oraz jej znaczenie polityczne i prawne	40
3.2. Zasada „zanieczyszczający płaci”	42
3.3. Zasada rozszerzonej odpowiedzialności producenta za produkt jako szczególny podtyp zasady „zanieczyszczający płaci”	47
3.4. Oplata produktowa jako sposób wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci”	50
Rozdział II. Instrumenty prawne ochrony środowiska	55
1. Pojęcie i źródła prawa ochrony środowiska	55
2. Instrumenty prawne służące ochronie środowiska	59
2.1. Pojęcie instrumentu prawnego	59
2.2. Klasyfikacja instrumentów prawnych	61
3. Instrumenty ekonomiczno-prawne	68
3.1. Ogólna charakterystyka	68
3.2. Oplaty za korzystanie ze środowiska w prawie polskim ...	70
3.3. Oplaty za korzystanie ze środowiska a administracyjne kary pieniężne i inne opłaty „sankcyjne”	73
3.4. Subwencje	77
3.5. Systemy depozytowe	79
3.6. Zbywalne prawa do emisji	81
4. Oplaty produktowe	83
4.1. Pojęcie opłaty produktowej	83
4.2. Oplaty produktowe w polskim systemie prawa ochrony środowiska	87
4.2.1. Źródła prawa krajowego	87
4.2.2. Źródła prawa europejskiego	91
4.3. Oplaty produktowe w wybranych krajach europejskich ...	93
4.3.1. Oplaty nakładane na opakowania	93
a) System szwedzki	93
b) System fiński	95
c) System duński	97
4.3.2. Oplaty produktowe nakładane na nawozy	100
a) System austriacki	100
b) System szwedzki	101
c) System fiński	102
d) System holenderski	103

31			
38		4.3.3. Opłaty produktowe na baterie	103
		a) System belgijski	103
40		b) System włoski	105
		c) System węgierski	105
40		4.3.4. Podsumowanie	106
42		Rozdział III. Konstrukcja prawna opłat produktowych	
		w Polsce	111
47		1. Pojęcie konstrukcji prawnej i jej znaczenie	111
		2. Podmiot opłaty produktowej	113
50		2.1. Prawny podmiot opłaty produktowej - uwagi ogólne	113
55		2.2. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o obowiązkach	
55		przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi	
59		odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	114
59		2.3. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o zużytym	
61		sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	116
68		2.4. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o recyklingu	
68		pojazdów wycofanych z eksploatacji	117
70		2.5. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o substancjach	
		zubożających warstwę ozonową	120
73		2.6. Problem „organizacji odzysku” jako podmiotu opłaty	
77		produktowej	120
79		2.7. Ekonomiczne konsekwencje prawnej koncepcji podmiotu	
81		opłaty produktowej - zjawisko „przerzucania” danin	
83		publicznych	126
83		3. Przedmiot opłaty produktowej	129
		3.1. Przedmiot opłaty produktowej - uwagi ogólne	129
87		3.2. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o obowiązkach	
87		przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi	
91		odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	130
93		3.3. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o zużytym	
93		sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	137
93		3.4. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o recyklingu	
95		pojazdów wycofanych z eksploatacji	138
97		3.5. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o substancjach	
100		zubożających warstwę ozonową	138
100		4. Podstawa opłaty produktowej	139
101		5. Stawki opłat produktowych	141
102		5.1. Stawki opłat produktowych - uwagi ogólne	141
103		5.2. Stawki opłat produktowych w ustawie o obowiązkach	
		przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi	
		odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	142

4.3.3. Opłaty produktowe na baterie	103
a) System belgijski	103
b) System włoski	105
c) System węgierski	105
4.3.4. Podsumowanie	106
Rozdział III. Konstrukcja prawna opłat produktowych	
w Polsce	111
1. Pojęcie konstrukcji prawnej i jej znaczenie	111
2. Podmiot opłaty produktowej	113
2.1. Prawny podmiot opłaty produktowej - uwagi ogólne	113
2.2. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	114
2.3. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	116
2.4. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	117
2.5. Podmiot opłaty produktowej w ustawie o substancjach zubożających warstwę ozonową	120
2.6. Problem „organizacji odzysku” jako podmiotu opłaty produktowej	120
2.7. Ekonomiczne konsekwencje prawnej koncepcji podmiotu opłaty produktowej - zjawisko „przerzucania” danin publicznych	126
3. Przedmiot opłaty produktowej	129
3.1. Przedmiot opłaty produktowej - uwagi ogólne	129
3.2. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	130
3.3. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	137
3.4. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	138
3.5. Przedmiot opłaty produktowej w ustawie o substancjach zubożających warstwę ozonową	138
4. Podstawa opłaty produktowej	139
5. Stawki opłat produktowych	141
5.1. Stawki opłat produktowych - uwagi ogólne	141
5.2. Stawki opłat produktowych w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej	142

5.3. Stawki opłat produktowych w ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	145
5.4. Stawki opłat produktowych w ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	147
5.5. Stawki opłat produktowych w ustawie o substancjach zubożających warstwę ozonową	147
6. Pobór opłaty produktowej	148
7. Zwolnienia z opłaty produktowej	151
7.1. Zwolnienia z opłaty produktowej - uwagi ogólne	151
7.2. Zwolnienia przedmiotowe	152
7.3. Zwolnienia podmiotowe	153
7.4. Zwolnienia <i>rationis valoris</i>	155
8. Ulgi w spłacie opłat produktowych	157
9. Redystrybucja środków z opłat produktowych	161
9.1. Redystrybucja środków z opłat produktowych - uwagi ogólne	161
9.2. Sposoby redystrybucji środków z opłat produktowych	164
9.3. Redystrybucja środków z opłat produktowych a pomoc publiczna	166
Rozdział IV. Uwarunkowania prawne nakładania danin publicznych służących ochronie środowiska	169
1. Wstęp	169
2. Typy danin publicznych w ochronie środowiska	170
2.1. Pojęcie „daniny publicznej”	170
2.2. Pojęcie „podatku”	174
2.3. Pojęcie „opłaty”	178
3. Wymogi konstytucyjne	183
3.1. Konstytucyjne podstawy nakładania danin publicznych w ogólności	183
3.2. Zakres stosowania art. 217 Konstytucji w stosunku do danin publicznych	184
4. Wymogi ustawowe	187
4.1. Ustawa z 27.4.2001 r. – Prawo ochrony środowiska a opłaty produktowe	187
4.2. Ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa a opłaty produktowe	192
a) Stosowanie ogólnych przepisów o zobowiązaniach podatkowych do opłat produktowych na podstawie ustawy z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa	192
b) Stosowanie ogólnych przepisów o zobowiązaniach podatkowych do opłat produktowych na podstawie ustawy z 27.4.2001 r. – Prawo ochrony środowiska ...	199

c) Stosowanie ogólnych przepisów o zobowiązaniach podatkowych do opłat produktowych na podstawie ustaw je regulujących	206
5. Wymogi prawa wspólnotowego pierwotnego	207
5.1. Wprowadzenie	207
5.2. Daniny publiczne służące ochronie środowiska a art. 23 i 25 TWE	208
5.3. Daniny publiczne służące ochronie środowiska a art. 90 TWE	209
5.4. Daniny publiczne służące ochronie środowiska a art. 28 TWE	212
5.5. Daniny publiczne służące ochronie środowiska a pomoc publiczna.....	214
5.5.1. Wprowadzenie	214
5.5.2. Pojęcie pomocy publicznej.....	215
5.5.3. Pomoc publiczna w zakresie ochrony środowiska- wytyczne wspólnotowe	217
6. Wymogi prawa wtórnego.....	218
Rozdział V. Charakter prawny opłaty produktowej	223
1. Wprowadzenie.....	223
2. Koncepcja opłaty produktowej jako daniny publicznej	224
3. Koncepcja opłaty produktowej jako opłaty za korzystanie ze środowiska	227
3.1. Charakter prawny opłaty za korzystanie ze środowiska	227
3.2. Opłata produktowa jako opłata za korzystanie ze środowiska	233
4. Koncepcja opłaty produktowej jako podatku	237
5. Koncepcja opłaty produktowej jako ceny.....	241
5.1. Pojęcie „ceny”	241
5.2. Niecenowy charakter opłaty produktowej	245
6. Koncepcja opłaty produktowej na tle innych instrumentów ekonomiczno-prawnych	246
6.1. Opłata produktowa a administracyjna kara pieniężna	246
6.1.1. Charakter prawny administracyjnej kary pieniężnej	246
6.1.2. Niesankcyjny charakter opłaty produktowej	252
6.2. Opłata produktowa a opłata dodatkowa	256
6.3. Opłata produktowa a opłata depozytowa	258
Wnioski.....	261
Indeks rzeczowy	267